

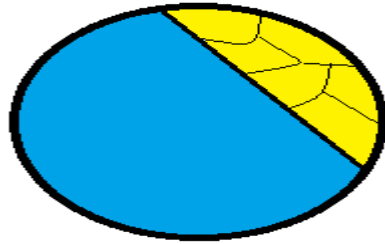
Volební systémy se dvěma složkami hlasování

Dvě složky hlasování x dvě složky distribuce

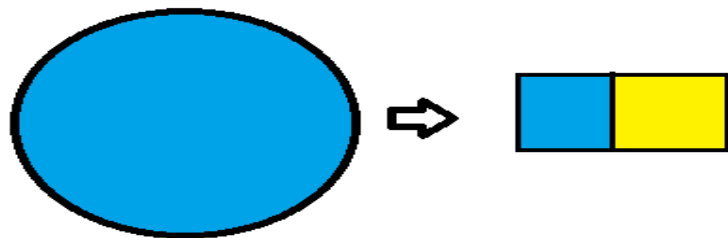
- Distribuce
  - Všechny smíšené systémy
    - Navrstvení
    - Fúze
    - Koexistence
    - Korekce
    - Podmíněný
    - Supersmíšený (i více než 2)
  - Personalizovaný poměrný volební systém
- Hlasování
  - Pouze většina případů u:
    - Navrstvení
    - Korekce
    - Supersmíšený
    - Personalizovaný poměrný
      - V malém počtu případů se hlasy odevzdané kandidátům stran v nominální složce zároveň počítají jako hlasy pro stranu v poměrné složce, hlasování pro kandidátní listinu strany neprobíhá

Hlasování x distribuce

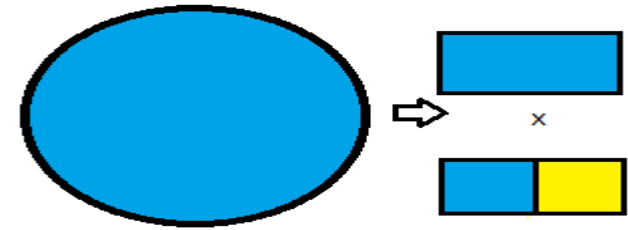
- Koexistence – voliči hlasují poměrně, nebo většinově

- Fúze – voliči hlasují pro listinu, část mandátů přidělena většinově

- Podmíněný – voliči hlasují, za určitých podmínek je část mandátů přidělena jinak

- Dvě složky hlasování

Terminologicky

- Shugart a Wattenberg x Massicotte a Blais
  - MMM – navrstvení
  - MMM s částečnou kompenzací – korekce či supersmíšený
  - MMP – korekce
- Další termíny
  - MMM – paralelní systém
  - MMP s částečnou kompenzací – kompenzační
  - MMP – kompenzační, personalizovaný poměrný, AMS (?)

Hranice poměrných a smíšených?

Extrémní volební systémy

- Dimenze:
  - Mezistranická
    - hyper-reprezentativní
    - pluralitní (pluralitarian)
  - Vnitrostranická
    - hyper-centralizované
    - hyper-personalizované
- MMM a MMP jako řešení obou dimenzí (?)

Navrstvení v postkomunistickém prostoru

- Problém většinové složky – nemusí přispívat ke koncentraci stranické soutěže
  - organizačně i podporou malé strany
  - šance pro lokální kandidáty a velmi malé strany
  - (i mimo sledovaný region) tendence stran nominovat kandidáty i v obvodech, kde nemají šanci – absence kandidáta v jednomandátovém obvodu poškozuje stranu v poměrném hlasování
- Koncentrace soutěže probírá spíše na úrovni poměrného hlasování
  - důležitá role klausule
  - často vyšší podíl propadlých hlasů než v „klasických“ poměrných systémech

Ilustrativní příklad (Litva x Lotyšsko)

Pořadí voleb	Lotyšsko – propadlé hlasy (%)	Litva – propadlé hlasy v poměrné složce (v závorce strany bez mandátů ve většinové složce, v %)
2.	15,7	32,6 (10,9)
3.	12,4	23,4 (2,0)
4.	7,7	9,0 (5,2)
5.	5,9	28,5 (16,3)
6.	5,4	15,0 (13,1)
7.	12,7	14,3 (7,8)
8.	5,5	20,3 (15,5)

Problém pochopení váhy hlasů

- Který hlas rozhoduje o celkovém složení parlamentu?
- V MMP poměrný hlas (mimo případů důsledného dělení hlasů) – přibližně polovina voličů v Německu a na Novém Zélandu ale neoznačila poměrnou složku za rozhodující

Důsledné dělení hlasů jako optimální strategie pro MMP (a jemu podobné systémy)

Labour can't win a list MSP in this region.

VOTING LABOUR WILL ONLY LET THE TORIES IN THE BACK DOOR...

SCOTTISH LIBERAL DEMOCRATS

Look!

IMPORTANT VOTER INFORMATION!

Number of votes needed to win

Tory
Liberal Democrats
Lab

Labour can't win top-up seats here

On the PEACH coloured ballot paper, Labour votes will be wasted.

Why? Because Labour have so many constituency MSPs here, they will not get any additional MSPs on the top-up list.

So if Labour supporters want to get the Tories out, they should VOTE Scottish Liberal Democrat on the PEACH ballot paper.

Scottish Liberal Democrats in the West of Scotland will campaign for the people of our communities. Our priorities are:

- Supporting better maternity services and other health services
- Additional funding for Education
- More help for policing
- Improving our environment.

Electing more Lib Dem MSPs from the List will make sure your voices are heard.

Albánský příklad (volby 2005)

- 100 mandátů voleno pomocí FPTP, 40 z kandidátních listin
  - nejprve rozděleno 140 křesel na základě poměrných hlasů („ideální“ výpočet)
  - následně každé straně doplněno k přímým mandátům tolik z listiny, aby to odpovídalo „ideálnímu“ výpočtu
  - pokud nějaká strana získala přímé mandáty nad rámec „ideálního“ výpočtu (+ přímé mandáty pro nezávislé a strany, které nepřekročily klausuli), odečetly se tyto mandáty stranám, které nenaplnily „ideální“ výpočet přímými mandáty
  - celkový počet poslanců se tím pádem nenavýšil o přímé mandáty
- Vítězná PDSH získala při 7,67 % poměrných hlasů (celkem) 56 mandátů (40 %) – vesměs přímé mandáty
- Druhá PSSH získala při 8,89 % poměrných hlasů (celkem) 42 mandátů (30 %) – také pouze přímé mandáty
- Třetí ALDM proměnila 33,46 % poměrných hlasů na 18 mandátů (12,86 %) – nenominovala kandidáty do jednomandátových obvodů

Vysvětlení

- PDSH a PSSH měly zdrcující převahu nad ostatními stranami v hlasování o přímých mandátech (98 % křesel; 83,5 % hlasů v poměrném hlasování jen 16,56 % hlasů)
- Voliči v poměrném hlasování upřednostnili programově blízké malé strany
- Obě strany výrazně překročily „ideální“ výpočet, mandáty se odečetly jejich spojencům
- Pokud by tuto strategii volila jen jedna z nich, dosáhla by zdrcující vítězství

Albánie výjimkou?

- Strategie je přenosná do jiných systémů se dvěma složkami hlasování
- Bylo by možné ji použít např. ve volbách do Bundestagu
- Směřovala na ni kampaň LD ve Skotsku v roce 2007 (viz výše)
- Podobnou strategií byly vábničkové kandidátky ve volebním systému Itálie 1994-2001 (korektivní smíšený/MMM s částečnou kompenzací)
  - 475 mandátů přidělováno většinově (FPTP), 155 poměrně
  - velké strany v poměrné distribuci oslabeny mechanismem *scorporo* – za vítězství v jednomandátovém obvodu se straně nominující vítězného kandidáta odečítaly hlasy v poměrné složce (odečítá se zisk druhého v pořadí + 1 = počet hlasů nutných ke zvolení v daném obvodě)
  - strany nominují kandidáty, u nichž se očekává vítězství, na jiné kandidátní listině

Je vůči ní „imunní“ současný maďarský volební systém?

- 199 poslanců + hypotetická možnost zvolení zástupce nář. menšiny
- 106 voleno pomocí FPTP
- 93 voleno v celostátním volebním obvodě
- Pro výpočet zisku strany v poměrné distribuci použity hlasy z poměrného hlasování + hlasy z většinového hlasování pro kandidáty dané strany
- Poražení kandidáti přispívají svým stranám „plným“ počtem hlasů
- Vítězný kandidát přispěje pouze počtem hlasů, které „nepotřeboval“ ke zvolení (získal-li vítěz 21 000 hlasů a druhý v pořadí 15 000 hlasů, strana vítěze dostane jen 5 999 hlasů)

Odpověď

- Je
  - straně se nevyplatí nehlásit se k danému kandidátovi (dělat z něj formálně nezávislého či vytvářet kandidáty vábničkové strany)
    - sama by se připravila o hlasy, které vítěz získal „navíc“ (rozdíl mezi prvním a druhým)
    - „vábničková“ strana by nezískala nic víc než právě rozdíl mezi prvním a druhým

Děkuji za pozornost